K čemu slouží údaje z registru vinic I.

Registr vinic dle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství) v platném znění, vede Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský se sídlem v Brně (ÚKZÚZ).

Ing. Rostislav Gruna
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
vedoucí Oddělení registru vinic

Úvodem je vhodné sdělit, že od 1. dubna 2017 byl zákon o vinohradnictví a vinařství novelizován. Změny se týkaly zejména povolení pro výsadby, dovozů nebaleného vína, vinných hroznů čerstvých, jiných než stolních, moštu, rektifikovaného moštového koncentrátu a rmutu a dále sudového vína a logotypu. Související problematika je objasněna na webových stránkách Ministerstva zemědělství (MZe) a lze ji vyhledat po zadání odkazu www.vinarskyzakon.cz. V současné době jsou hojně využívané jsou telefonní infolinky ÚKZÚZ 734 783 757 a Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) 542 426 713. V případě nejasností neváhejte uvedené informační linky kontaktovat.

Do registru vinic (RV nebo registr) ukládají data jak referenti ÚKZÚZ z Oddělení registru vinic (OdRV) ve Znojmě - Oblekovicích a pracovníci SZPI, tak i přihlášení uživatelé prostřednictvím **Portálu farmáře** (PF).

Údaje z registru vinic, které jsou neveřejné, využívají přímým přístupem nejen subjekty vedené v registru, ale i další organizace k výkonu své činnosti. Mezi ně patří MZe, SZPI, Státní zemědělský intervenční fond, Vinařský fond a Celní správa České republiky. Jedním z cílů OdRV je umožnění přímé, databázové, elektronické komunikace pěstitelům, producentům, obchodníkům a dalším zájemcům v internetové aplikaci MZe eAGRI, a to prostřednictvím PF http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/. Po novele zákona je **veřejně přístupný seznam provozoven** výrobců vína nebo příjemců nebaleného vína, **v nichž je sudové víno prodáváno spotřebiteli** http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/registr-vinic/sudove-vino.html.

Je nutné připomenout, že povinností každého pěstitele provozujícího vinohradnictví na vinici je **hlásit** výsadby, klučení a aktualizovat veškeré údaje o vinici **do 30 dnů po jejich provedení a nově také záměr vyklučení vinice 90 až 30 dnů před zahájením** klučení stávající vinice. Bližší informace jsou umístěny na internetových stránkách ÚKZÚZ v podnabídce Trvalé kultury → registrace vinic http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/trvale-kultury/registrace/registrace-vinic/.

K dalším povinnostem pěstitelů, případně výrobců patří **zasílání povinných prohlášení,** jež jsou v souladu s platnou legislativou a nařízeními Evropské unie, které musí být podány na ÚKZÚZ, Oddělení registru vinic ve Znojmě-Oblekovicích:

- do 10. září prohlášení o zásobách hroznového moštu, zahuštěného hroznového moštu, rektifikovaného moštového koncentrátu a vína, které drží ke dni 31. července,
- do 15. ledna prohlášení o sklizni, obsahující údaje o výsledcích sklizně ke dni 31. prosince předešlého roku (vyjma producentů, kteří veškerou svou produkci zpracovávají na víno nebo ji nechávají zpracovat na svůj účet),
- do 15. ledna prohlášení o produkci u osob, které ze sklizně běžného vinařského roku vyrábějí víno a/nebo mošt ke dni 31. prosince předešlého roku,
- nejpozději v den zahájení, přerušení a ukončení výroby produktů oznámit písemně zahájení, přerušení a ukončení výroby produktů.

Ministerstvo zemědělství a ÚKZÚZ zveřejňují aktuální příslušné vzory prohlášení, žádostí a oznámení na svých internetových stránkách http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/registr-vinic/formulare-k-podani-RV/ .

V další části zveřejňujeme již avízované statistické údaje z registru vinic k 31.12.2016 s připojenými komentáři.

Osázená plocha vinic k 31.12.2016 činila 17 737,123 hektarů. V tabulce č. 1 jsou uvedeny také údaje o udělení povolení a práv k výsadbě a o vyklučených vinicích. Meziroční nárůst osázené plochy činil necelých 60 hektarů, což je cca nárůst necelého půl procenta. Při srovnání roků 2015 a 2014 byl nárůst 65 ha. Nicméně lze konstatovat, že osázené plochy každoročně minimálně narůstají.

V roce 2016 se již udělování povolení (dříve práva) pro novou výsadbu neodehrávalo formou zasedání komise, ale přidělením z možné kvóty. **Od ledna 2016 se změnil systém udělování povolení pro novou výsadbu** (PONV). Je možné každoroční přidělování žadatelům a potažmo navýšení nových výsadeb o 1 % ze stavu osázených ploch moštovými odrůdami k 31.7. předešlého roku, výhledově tedy mezi 170 – 180 hektary. **Plochy se již nově udělu-**

Tabulka č. 1 Produkční potenciál ČR k 31.12.2016 v hektarech

Povolení pro novou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	132,4313
Povolení pro opětovnou výsadbu	přímo vydané povolení	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	51,9302
	převedené z POV	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	23,4707
Právo na opětovnou výsadbu (POV)		Využitelné na základě žádosti pěstitele	384,828
Vyklučená plocha vinic		Využitelné na základě žádosti pěstitele	156,5522
Osázená plocha vinic			17 737,123

Zdroj: ÚKZÚZ

Tabulka č. 2 Plochy vyklučených vinic v ČR k 31. 12. 2015 a 31. 12. 2016 – dle jednotlivých vinařských podoblastí v hektarech

Vinařská podoblast	2015	2016
Litoměřická	x	x
Mělnická	x	2,68
Mikulovská	0,27	18,54
Slovácká	27,17	36,40
Velkopavlovická	9,30	25,80
Znojemská	21,09	73,29
Morava-ostatní	1,03	1,04
Celkem	**58,86**	**157,75**

Zdroj: ÚKZÚZ (zaokrouhlení na 2 desetinná místa)

Graf č. 1 Kategorie velikosti vinic v ČR k 31. 12. 2016 - podle osázené plochy v hektarech

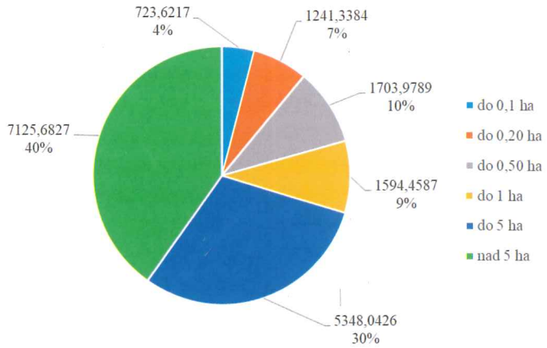

Zdroj: ÚKZÚZ (procentické vyjádření se vztahuje k celkové ploše osázených vinic)

Graf č. 2 Kategorie velikosti vinic v ČR k 31. 12. 2016 – podle počtu pěstitelů

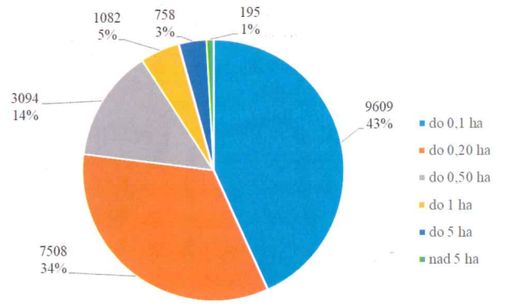

Zdroj: ÚKZÚZ (procentické vyjádření se vztahuje ke kategorizačním plochám vinic v celkovém úhrnu 22 246 pěstitelů)

Tabulka č. 3 Stanovené pěstitelské oblasti v ČR k 31. 12. 2016

Vinařská podoblast	Počet vinařských obcí	Počet katastrálních území	Počet viničních tratí
Litoměřická	30	37	70
Mělnická	42	53	82
Čechy	**72**	**90**	**152**
Mikulovská	30	33	182
Slovácká	117	132	408
Velkopavlovická	75	80	321
Znojemská	90	105	215
Morava	**312**	**350**	**1126**
Celkem ČR	**384**	**440**	**1278**

Zdroj: ÚKZÚZ

V roce 2016 bylo v ČR vysazeno téměř 455 ha nových vinic.
Ilustrační foto: Petr Hynek

jí dle případných kritérií a bez správních poplatků. V roce 2016 byla mezi 184 žadatelů rozdělená plocha 178 hektarů, tedy celá kvóta byla vyčerpána. I když termín pro podávání žádostí byl stanoven od 1. ledna do 28. února, byl ministerstvem prodlužován až do 31. 7. 2016, resp. do vyčerpání kvóty. Zajímavostí je i nejmenší požadovaná plocha 226 m² a největší 109 004 m².

Protože je již znám (s jednou drobnou výjimkou) rok 2017 v udělování PONV, tak lze konstatovat, že mezi úspěšných 189 žadatelů bylo rozděleno 154,3378 ha ze 177 ha možných. Přestože byl termín prodloužen do 31. března 2017, kvóta nebyla vyčerpána.

K plochám s právem na opětovnou výsadbu, jež k 31. 12. 2016 činily 385 ha a jsou v držení fyzických a právnických osob, je nutné podotknout, že pokud nebudou uplatněny do konce osmého vinařského roku následujícího po roce, v němž bylo dokončeno klučení, respektive do doby platnosti, propadnou nenávratně mimo produkční potenciál a držitel již s nimi nebudou moci disponovat. Od ledna 2016 se změnil systém výsadeb vinic, který byl blíže popsán v odborném časopisu VINAŘ-SADAŘ 1/2016.

Od 1. ledna 2016 již převody práv a povolení mezi subjekty nejsou možné. Platné nařízení EU ohledně systému povolení pro výsadbu révy přikazuje plné využití přidělených výměr v povoleních pro výsadbu. Nedodržením se pěstitel vystavuje udělení pokuty, kterou uvádí zákon o vinohradnictví a vinařství ve správních deliktech.

Graf č. 3 Věková struktura ploch vinic v ČR k 31.12.2016 v procentech

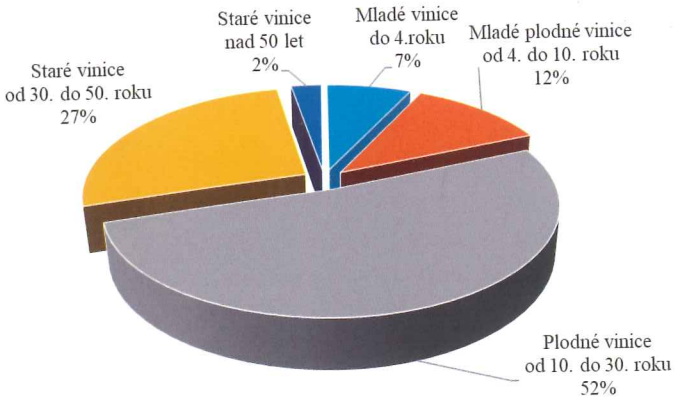

Zdroj: ÚKZÚZ

V registru vinic je také evidována plocha vinic, která mohla být na základě vyklučení a žádosti pěstitele převedena na tzv. právo, respektive povolení pro opětovnou výsadbu. Přehled registrovaných vyklučených ploch za roky 2015 a 2016 v členění dle vinařských podoblastí je uveden v tabulce č. 2.

Česká republika je z pohledu vinohradnictví členěna na dvě velké vinařské oblasti, resp. vinařskou oblast Čechy a Morava, které se skládají z vinařských podoblastí. Vinařskou podoblast tvoří vinařské obce, na jejichž území jsou stanoveny viniční tratě. Vše stanoví legislativním procesem Ministerstvo zemědělství. Pracovníci z oddělení registru vinic zakreslují viniční tratě do vrstvy LPIS – registr půdy, která je také veřejná. Počty vinařských obcí, katastrálních území a viničních tratí jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Z rozboru aktuální struktury vinic v ČR dle jejich velikosti a počtu pěstitelů (graf č. 1 a 2), lze vysledovat, že 40 % (v roce předešlém 41%) z celkové výměry vinic je soustředěno ve více než 5hektarových ucelených vinicích, avšak ze souboru pěstitelů je to jen u 1 % z vedených pěstitelů. Na druhé straně jsou 4 % z výměry vinic na vinicích do 0,1 ha, avšak v držení 43 % z celkového počtu pěstitelů. Přetrvává koncentrace vinic o velké rozloze u velmi malého počtu „velkých" pěstitelů.

Zajímavé je i členění počtu pěstitelů na kategorii velikosti vinic. K 31. 12. 2016 bylo vedeno v registru celkem 18 875 (v roce předešlém 18 304) pěstitelů, což je meziroční nárůst o 3%, s osázenou vinicí na celkové ploše 17 737,123 ha. V připojeném grafu č. 2 je součtový počet pěstitelů však vyšší (22 246), což je způsobeno výpočtem dle kategorií. Například tím, že pěstitel má jednu vinici s výměrou do 0,1 ha a jednu nad 5 ha, je v celkové množině veden dvakrát, tedy jako dva pěstitelé.

Věkový podíl ploch vinic je zobrazen v grafu č. 3. Z dat o struktuře ploch vinic je zřejmý vliv podpor do vinohradnického a vinařského sektoru. Podíl mladých vinic se oproti roku 2015 snížil o 2 %, avšak u mladých plodných vinic se zvýšil o 4 % na 12 procentních bodů. Plodných vinic od 10. do 30. roku ubylo o 2% na nynějších 52%. Podíl starých vinic je přibližně stejný jako v minulém roce.

(Pokračování v příštím vydání Vinaře - sadaře)

V ČR bylo k 31.12.2016 celkem 17 737 ha obhospodařovaných ploch vinic. Ilustrační foto: Petr Hynek